

γιαγούζης ἐπίθ. ἀμάρτ. γιαγούζ'ς Πόντ. (Τραπ.) Οὐδ. γιαγούζιν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *y a ğ i z* = ὁ ἔχων μαῦρον στιλπνὸν χρῶμα (ἐπὶ ἵππων).

- 1) Ἐπὶ ἵππου, ὁ ἔχων στιλπνὸν μαῦρον χρῶμα: Ἰ. Ἀσμ. *Κανείς, κανείς 'κ' ἐλάλεσεν, κανείς 'κ' ἀπολογέθεν, καὶ τὸ γιαγούζιν τ' ἄλογον λαλεῖ καὶ 'πολογᾶται.*
2) Ἐπὶ ἀνθρώπων, δύστροπος, στριφνός.

γιαζι τό, Καππ. (Ἀξ. Δίλ. Μαλακ. Μισθ. Ποτάμ. Φλογ.) Πόντ. (Ἀμισ.) γιαζίν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) γιαζοῦ ἡ, Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *y a z i* = πεδιάς.

Ἀνοικτὴ πεδιάς, ὑπαίθριος χῶρος ἔνθ' ἀν.: Ἰ. Ἀσμ. *Ἐμορφον γιαζίν ἔν' ἀπάν' σὸ βουνὸν Πόντ. (Τραπ.) Ἐμείς ἐκεῖ τὸ μέγα τ' ἀγίασμο δὲν τὸ ἄουντοῦμ' σὰ γιαζιά (ἄουντοῦμ' = χύνουμε) Καππ. (Δίλ.) Κοιμοῦνται σὸ γιαζι Καππ. (Φλογ.) Κρίμα εἶναι ἀδῶ σὸ γιαζι νὰ κοιμηθῇς Πόντ. (Ἀμισ.)*

γιαζίδι τό, Καππ. (Φλογ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *γ ι α ζ ι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ί δι. *Γ ι α ζ ι*, τὸ ὅπ. βλ.: Ἰ. Ἀσμ. *Ἐχ' κάτι τσουλούχια καὶ παίν' τὸ παιδί, βόσκει τα σὰ γιαζίδια (τσουλούχια = γαλλόπουλλα) Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιαζίδια Βιθυν. (Κίος).*

γιαζίκι ἐπιφών. Ἦπ. (Πάργ.) γιαζιζ' Ἦπ. (Ἰωάνν.) Κόνιτσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Καβακλ. Μάδυτ.) Μακεδ. (Βαρβάρ. Βόιον Δαμασκ. Χωριστ.) γιαζοῦζ' Μακεδ. (Βέρ. Νάουσ. Σέρρ.)

Ἐκ τοῦ τουρκ. *y a z i k* = κρῖμα.

Κρῖμα, ἐντροπὴ ἔνθ' ἀν.: *Γιαζιζ' νὰ σοῦ γένη Ἦπ. (Κόνιτσ.) Γιαζίκι, γιὰ τὸ Θεό! Ἦπ. (Πάργ.) Γιαζιζ' τοῦ βόι σ' Μακεδ. (Βαρβάρ.) Γιαζοῦζ' 'ς τοῦ μπουκέτου, ἔτσι τ' ἄφ'σαν κὶ μαράθ'κι Μακεδ. (Σέρρ.) 2) Ἐπὶ τέλους, λοιπὸν Μακεδ. (Νάουσ.): Ἰ. Ἀσμ. *Ἐ! γιαζοῦζ', ἰσεῖς δὰ μὴ λουλάνιτι!**

γιαζιλαεύω Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *γ ι α ζ ι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -λ α ε ὡ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *γ ι α γ κ α ζ λ α ε ὡ*. Κάμνω κάτι ὁμαλόν, ἱσοπεδώνω.

γιαζλίκι τό, Θράκ. (Μέτρ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *y a z l i k* = θερινός.

Τὸ σιτηρὸν ἢ τὸ λινάριον τὰ ὅποια σπείρονται κατὰ τὴν ἀνοιξιν: *Τώρα ξεσπέρ'νε καὶ τὰ γιαζλίκια, τὰ κριθάρια, τὰ ψ'μός'ταρα καὶ τὰ ψ'μόλ'να (= ὄψιμα σιτάρια καὶ λινάρια).*

γιαζμα ἡ, Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *y a z m a* = ὕφασμα ζωγραφισμένον διὰ τῆς χειρός.

Πολύχρωμος ἀνδρικός κεφαλόδεσμος.

γιαϊλαέτες ὁ, Πόντ. θηλ. γιαϊλαεύτρια Πόντ. (Κερασ.) γιαγλαέτ'σσα Πόντ. (Κερασ. κ.ά.).

Ἐκ τοῦ ρ. *γ ι α ῖ λ α ε ὡ*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. *γ ι α γ λ ᾱ ε ὡ*.

1) Ὁ παραθερίζων εἰς ὄρεινόν βοσκότοπον ἔνθ' ἀν. 2) Θηλ., Γυναῖκα προχωρημένης ἡλικίας, ἡ ὁποία κατὰ τὸ θέρος ἐγκαθίσταται εἰς ὄρεινόν βοσκότοπον καὶ ἀσχολεῖται, ἐπ' ἀμοιβῇ, μὲ τὸ ἔρμεγμα τῶν βοσκημάτων καὶ μὲ τυροκομικὰς ἐργασίας Πόντ. (Κερασ.): Ἰ. Ἀσμ.

Πουλεῖ τὴν γιαϊλαεύτριαν ἀτ' μὲ τ' ἄσπρα τὰ κοβλάκια (κοβλόκια = κᾶδοι ἀπὸ λεπτὰ στανίδια ἐλάτου)

γιαϊλαεύω ἀμάρτ. γιαγλαεύω Πόντ.

Ἐκ τοῦ οὗς. *γ ι α ῖ λ ᾱ ε ὡ*.

Παραθερίζω εἰς ὄρεινόν μέρος: Ἰ. Ἀσμ.

Τρυγὸνα μ' ἐγιαγλαέυεν 'ς σὰ ψηλὰ ραδιά, πίνει τὰ κρύα τὰ νερά καὶ σὺρ' τὴν μανασίαν (ραδιά = ράχες, μανασία = μοναξιά).

γιαϊλᾶς ὁ, Κάρπ. Κάσ. Κύπρ. Μεγίστ. Πόντ. (Κερασ. κ.ά.) Σίφν. Στερελλ. (Τριχων.) γιαϊλιᾶς Μακεδ. (Χαλκιδ.) γιαϊλῆς Πόντ. (Χαλδ.) γιαϊλᾶ ἡ, Πόντ. (Χαλδ.).

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *y a y l a* = ὁροπέδιον, θερινὸς βοσκότοπος.

1) Ὁροπέδιον, ὄρεινός καὶ ὑψηλὸς τόπος Κάρπ. Κάσ. Κύπρ. Μεγίστ.: Φρ. *Σ' τάριν τοῦ γιαϊλᾶ (θεωρούμενον καλύτερον τοῦ πεδινού) Μεγίστ. Καὶ μεταφ., ἐπὶ ὠραίας γυναικὸς αὐτόθι. || Ἰ. Ἀσμ.*

Ἦσταπ πουλλιά τοῦ γιαϊλᾶ κ' ἐσμεῖξα μὲ τοῦ κάμπου καὶ φαίνεται μου πὼς φοροῦν χρυσὰ φτερά καὶ λάμπου (Ὁ πρῶτος στίχος λέγεται καὶ παροιμιακῶς ἐπὶ αἰφνιδίως ἀνεκρίστου συναντήσεως προσφιλῶν προσώπων) Κάρπ. Κάσ.

Ὡσάν τσ' ἐσένα γ-γάδαρον ἔχω τσ' ἐβὼ μουλᾶρι τσαὶ γέμπω τον 'ς τὸ γιαϊλᾶ τσαὶ κουαλᾶ με σ' τάρι

(γέμπω = στέλλω) Μεγίστ. β) Ὁρεινὸν μέρος κατάλληλον πρὸς παραθερισμὸν Ἦπ. (Ἀρτ.) Καππ. (Φάρακ.) Κάσ. Μεγίστ. Πόντ. (Χαλδ.) Σίφν.: *Ἐπὰ εἶναι γιαϊλᾶς καλὸς Σίφν. Τὸ καλοτσαίριν οἱ Τοῦρσοι φεύγουν πάνω 'ς τοὺς γιαϊλᾶδες (οἱ Τοῦρσοι = οἱ Τοῦρκοι) Φάρακ. || Παροιμ.*

*Σ' σὸ γιαϊλέν πα' ἔρθα, εἶδα σε καὶ τὸ μυτί σ' ξὰν ὕλιξεν (ἦλθα πάλιν εἰς τὴν ἐξοχὴν τὸ καλοκαίρι καὶ ἡ μύτη σου ἔτρεχε πάλιν. Ἐπὶ τῶν ἐπιρριπτόντων τὰ ἴδια σφάλματα ἀδικαιολογητῶς εἰς τὰς περιστάσεις) Χαλδ. γ) Ὁρεινὸς τόπος κατάλληλος διὰ τὴν βοσκὴν τῶν ποιμνίων Ἦπ. (Ἀρτ.) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ.ά.) δ) Τόπος ἐκτεθειμένος εἰς τοὺς ἀνέμους, τὰ ρεύματα Στερελλ. (Τριχων.): *Μὴν κάθισι 'ς τοῦ γιαϊλᾶ, θὰ πάρ'ς κανιὰ πούντα. 2) Εὐάερος οἰκία Μεγίστ.**

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Θράκ. (Ροδόπ.) Μακεδ. (Ἡλιοκώμ.)

γιαίνω κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ.) Πόντ. (Σινώπ. κ.ά.) γιαῖνου βόρ. ιδιώμ. καὶ Τσακων. γιαῖνω Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Χωρίο Βουν.) γιαῖνω Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ.ά.) αῖνω Νάξ. γιαῖνω Ἦπ. (Πάργ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Κέρκ. (Σιναρᾶδ.) Κύπρ. — Ι. Πολέμ., Χειμωναθ.², 179 Ἀόρ. ἔγιανα κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἔγιενα Νίσυρ. ἔγιαγκα Τσακων. γιάκα Τσακων. (Χαβουτσ.) Μέσ. γιαῖνομαι Ἦπ. (Πάργ.) Ζάκ. Ἰων. (Καράμπ.) γιαῖνουμε Ἦπ. (Μαργαρίτ. Πάργ. Φιλιᾶτ. κ.ά.) Ἀόρ. γιάτσ' Τσακων. (Χαβουτσ.) Μετοχ. παρκ. γιαμένος πολλαχ. γιαιμένος Κρήτ. (Χαν.) γιανούμερος Κῶς (Καρδάμ.) Ρόδ.

Τὸ Βυζαντ. ρ. *γ ι α ῖ ν ω* καὶ τοῦτο ἀπὸ τὸ ἀρχ. *ὕ γ ι α ῖ ν ω*.

1) Μετβ., θεραπεύω, ἐπὶ σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ πόνου κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν.) Πόντ. (Σινώπ. κ.ά.): *Δὲ βρίζεται γιατρός νὰ τὸν γιάνη. Δὲν ὑπάρχει φάρμακο γιὰ νὰ μὲ γιάνη. Δὲν μπορεῖς νὰ μὲ γιάνης κοιν. Σώπα, κυρά μου, κ' ἐγὼ θὰ σὲ γιάνω Ζάκ. Ἡ θειά Κοσσυφίνα μὲ τ'ς ἀλοιφάδες τῆς μου γιανε τὸ χέρι μου καὶ δὲν κουλλάθηκα Πελοπν. (Γαργαλ.)*

